

INSO

595

2nd.Revision

2015

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran

سازمان ملی استاندارد ایران

Iranian National Standardization Organization

استاندارد ملی ایران

۵۹۵

تجدید نظر دوم

۱۳۹۴

صابون مایع بهداشتی - ویژگی‌ها و روش‌های آزمون

Liquid toilet soap - Specifications and test methods

ICS:71.100.40

به نام خدا

آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران

مؤسسهٔ استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک مادهٔ ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسهٔ استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

نام مؤسسهٔ استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب یکصد و پنجاه و دومین جلسه شورای عالی اداری مورخ ۹۰/۶/۲۹ به سازمان ملی استاندارد ایران تغییر و طی نامه شماره ۲۰۶/۳۵۸۳۸ مورخ ۹۰/۷/۲۴ جهت اجرا ابلاغ شده است.

تدوین استاندارد در حوزه‌های مختلف در کمیسیون‌های فنی مرکب از کارشناسان سازمان، صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می‌شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانهٔ صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، صرفکنندگان، صادرکنندگان و واردکنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان‌های دولتی و غیر دولتی حاصل می‌شود. پیش‌نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون‌های فنی مربوط ارسال می‌شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادها در کمیتهٔ ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می‌شود.

پیش‌نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان‌های علاقه‌مند و ذی صلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می‌کنند در کمیتهٔ ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می‌شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می‌شوند که بر اساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شمارهٔ ۵ تدوین و در کمیتهٔ ملی استاندارد مربوط که سازمان ملی استاندارد ایران تشکیل می‌دهد به تصویب رسیده باشد.

سازمان ملی استاندارد ایران از اعضای اصلی سازمان بین‌المللی استاندارد (ISO)^۱، کمیسیون بین‌المللی الکتروتکنیک (IEC)^۲ و سازمان بین‌المللی اندازهٔ شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می‌کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی‌های خاص کشور، از آخرین پیشرفت‌های علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین‌المللی بهره‌گیری می‌شود.

سازمان ملی استاندارد ایران می‌تواند با رعایت موازین پیش‌بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و/یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. سازمان می‌تواند به منظور حفظ بازارهای بین‌المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه‌بندی آن را اجباری نماید. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سازمان‌ها و مؤسسات فعال در زمینهٔ مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و صدورگواهی سیستم‌های مدیریت کیفیت و مدیریت زیستمحیطی، آزمایشگاه‌ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) و سایل سنجش، سازمان ملی استاندارد ایران این گونه سازمان‌ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می‌کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامهٔ تأیید صلاحیت به آن‌ها اعطا و بر عملکرد آن‌ها نظارت می‌کند. ترویج دستگاه بین‌المللی یکاه، کالیبراسیون (واسنجی) و سایل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبهای و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این سازمان است.

1- International Organization for Standardization

2 - International Electrotechnical Commission

3- International Organization of Legal Metrology (Organisation Internationale de Métrologie Legale)

4 - Contact point

5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد
«صابون مایع بهداشتی - ویژگی‌ها و روش‌های آزمون»
(تجدید نظر دوم)

سمت و/ یا نمایندگی

کارشناس استاندارد

رئیس:

عراقی، عذرا

(دکترای دارو سازی)

دبیر:

پژوهشگاه استاندارد

باقر، احسانی گرگری

(کارشناس شیمی)

اعضا: (اسمی به ترتیب حروف الفبا)

پژوهشگاه استاندارد

احمدی متمايل، حاجی رضا

(فوق لیسانس شیمی)

کارشناس استاندارد

امیر خانپور، ملیلن

(فوق لیسانس مهندسی شیمی)

شرکت پاکسان

بردبار، حسین

(فوق لیسانس مهندسی شیمی)

شرکت حباب کف توس

بیاتی، لیلا

(لیسانس شیمی)

شرکت گلتاش

تابش، پریسا

(لیسانس شیمی)

اداره کل آزمایشگاه‌های کنترل غذا و دارو

دلیرج، عباس

(لیسانس علوم تغذیه)

کارشناس استاندارد

رایگان ، زهرا

(لیسانس شیمی)

کارخانه گلیسیرین و صابون اتكاء

رضایی راد، علی

(فوق لیسانس بیو تکنولوژی)

شرکت داروگر

زندیه، هانیه
(فوق لیسانس شیمی)

شرکت پاویژ

شاه آبادی، مرضیه
(لیسانس شیمی)

شرکت یونیلیور

قدس، جلال
(فوق لیسانس مهندسی شیمی)

اداره نظارت بر اجرای استاندارد

متین فر، مهناز
(فوق لیسانس شیمی)

شرکت فیروز

محمد بیگی، نسرین
(فوق لیسانس شیمی)

شرکت پاویژ

محمدی، مریم
(فوق لیسانس شیمی)

شرکت پاکسان

مسجدی، محمد
(فوق لیسانس شیمی)

شرکت مهد تاز

محسنی، سید احمد
(لیسانس شیمی)

شرکت پاویژ

محمدی، مریم
(فوق لیسانس شیمی)

شرکت کامل طلایی

نجفیان، شیلا
(فوق لیسانس شیمی)

شرکت اژه فام

یوسفی تبریزی، محمد غنی
(دکترای شیمی)

پیش گفتار

استاندارد "صابون مایع بهداشتی - ویژگی‌ها و روش آزمون" نخستین بار در سال ۱۳۴۹ تدوین شد. این استاندارد بر اساس پیشنهادهای رسیده و بررسی توسط سازمان ملی استاندارد ایران و تائید توسط کمیسیون های مربو ط برای دومین بار مورد تجدید نظر قرار گرفت و دریکهزار و سیصد و نود و یکمین اجلاسیه کمیته ملی استاندارد شیمیایی و پلیمر مورخ ۱۳۹۴/۴/۳ مورد تصویب قرار گرفته است، اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می‌شود.

برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در موقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدید نظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین باید همواره همواره از آخرین تجدید نظر آن ها استفاده کرد.

این استاندارد جایگزین استاندارد ملی ایران شماره ۵۹۵ : سال ۱۳۷۳ است

منابع و مأخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

1-BS 1545 : 1990 , Liquid Toilet soap -Specification

صابون مایع بهداشتی - ویژگی‌ها و روش‌های آزمون

۱ هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد، تعیین ویژگی‌ها، روش‌های آزمون، نمونه‌برداری، بسته‌بندی و نشانه‌گذاری صابون مایع بهداشتی غیر طبی می‌باشد.

۲ مراجع الزامی

مدارک الزامی زیر حاوی مقرراتی است که در متن این استاندارد ملی ایران به آن‌ها ارجاع داده شده است. بدین ترتیب آن مقررات جزئی از این استاندارد محسوب می‌شود. در صورتی که به مدرکی با ذکر تاریخ انتشار ارجاع داده شده باشد، اصلاحیه‌ها و تجدید نظرهای بعدی آن مورد نظر این استاندارد ملی ایران نیست. در مورد مدارکی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آن‌ها ارجاع داده شده است، همواره آخرین تجدید نظرها و اصلاحیه‌های بعدی آن‌ها مورد نظر است.

استفاده از مراجع زیر برای کاربرد این استاندارد الزامی است:

۱-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۷۲۸: آب مقطر آزمایشگاهی - ویژگی‌ها

۲-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۷۷۰: فرآورده‌های آرایشی و بهداشتی شوینده - روش نمونه‌برداری

۳-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۷۷۱: روش تعیین اسید‌های چرب به روش گاز کروم توگرافی

۴-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۳۱۷۸-۱۸: مواد فعال در سطح- اندازه‌گیری pH محلول‌های آبی - روش پتانسیومتری

۵-۲ استانداردمی ایران شماره ۳۱۹۸: روش‌های آزمون صابون

۶-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۳۲۱۳: صابونها - اندازه گیری مقدار کلریدها - روش تیترسننجی

۷-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۰۰۹۴: فرآورده‌های آرایشی و بهداشتی - بسته‌بندی و نشانه‌گذاری

۸-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۶۳۸۱: کمیت فرآورده در بسته‌بندی‌ها

۳ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد اصطلاحات و تعاریف زیر به کار می‌روند:

۱-۳

صابون مایع بهداشتی

صابون مایع بهداشتی از یک محلول آبی صابون پتاسیمی، سدیمی یا هر دو آنها تشکیل می‌شود، این صابون نباید حاوی مواد فعال در سطح صناعی باشد.

۲-۳

کل مواد چرب

شامل اسیدهای چرب صابونی شده و روغن‌های صابونی نشدنی و چربی‌های صابونی نشده (تری‌گلیسیریدها) می‌باشد.

۳-۳

مواد صابونی نشدنی

موادی که صابونی شدنی نیستند.

۴-۳

مواد صابونی نشده (گلیسیرید‌ها)

موادی که قابلیت صابونی شدن دارند ولی صابونی نشده‌اند.

۴ ویژگی‌ها

۱-۴ ویژگی‌های فیزیکی

۱-۱-۴ کلیه مواد افروزنی به صابون باید جزء اقلام مورد تأیید سازمان غذا و دارو باشد.

۲-۱-۴ وضع ظا هری صابون

صابون مایع بهداشتی باید یکنواخت بوده و هیچگونه رسوبی نداشته باشد و نباید در دمای 3 ± 1 درجه سلسیوس بعد از ۲۴ ساعت حالت ژل تشکیل دهد.

۳-۱-۴ بو

صابون نباید بوی نامطبوع داشته و زمانیکه در آب گرم حل می‌شود باید دارای بوی مطبوع باشد.

یادآوری - صابون بهداشتی مایع می‌تواند دارای اسانس، مواد رنگی مجاز، الكل، گلیسیرین نیز باشد.

۲-۴ ویژگی‌های شیمیایی

ویژگی‌های شیمیایی صابون مایع بهداشتی باید مطابق جدول شماره یک باشد.

جدول ۱- ویژگی های شیمیایی صابون مایع بهداشتی

ردیف	ویژگی	حدود قابل قبول	بند آزمون
۱	کل مواد چرب	۱۵	طبق بند ۱-۶
۲	قلیایی آزاد بر حسب NaOH	۰/۰۵	طبق بند ۲-۶
۳	اسید آزاد بر حسب اولئیک اسید	۰/۳	طبق بند ۳-۶
۴	مواد نامحلول در اتانول	۰/۵	طبق بند ۴-۶
۵	مواد صابونی نشده	۰/۲	طبق بند ۵-۶
۶	کلریدها بر حسب NaCl	۰/۳	طبق بند ۶-۶
۷	عدد اسیدی اسیدهای چرب استخراج شده درصد وزنی- حداقل	۲۱۵	طبق بند ۷-۶
۸	تیتر مخلوط اسیدهای چرب بر حسب درجه سلسیوس- حداقل	۲۰	طبق بند ۸-۶
۹	pH محلول آبی ۵ درصد وزنی	۱۰/۲	طبق بند ۹-۶

۵ نمونه برداری

نمونه برداری از فرآورده صابون مایع بهداشتی و همچنین معیار پذیرش یک بهر، باید طبق استاندارد ملی ایران شماره ۱۷۷۰ انجام شود.

۶ روش های آزمون

در تمامی آزمون ها باید از مواد شیمیایی خالص و آب مقطر آزمایشگاهی طبق استاندارد ملی ایران شماره ۱۷۲۸ استفاده شود.

۱-۶ کل مواد چرب

این آزمون را طبق بند(۳-۱) استاندارد ملی ۳۱۹۸ انجام دهید.

۲-۶ قلیایی آزاد بر حسب NaOH

این آزمون را طبق بند(۴-۳) استاندارد ملی ۳۱۹۸ انجام دهید.

۳-۶ اسید آزاد بر حسب اولئیک اسید

این آزمون را طبق بند (۵-۳) استاندارد ملی ۳۱۹۸ انجام دهید.

۴-۶ مواد نامحلول در اتانول

این آزمون را طبق بند (۷-۳) استاندارد ملی ایران شماره ۳۱۹۸ انجام دهید.

۵-۶ مواد صابونی نشده

این آزمون را طبق بند (۱۰-۳) استاندارد ملی ایران شماره ۳۱۹۸ انجام دهید.

۶-۶ نمک بر حسب NaCl

این آزمون را طبق استاندارد ملی ایران شماره ۳۲۱۳ انجام دهید.

۷-۶ عدد اسیدهای چرب استخراج شده

این آزمون را طبق بند (۲۰-۳) استاندارد ملی شماره ۳۱۹۸ انجام دهید.

۸-۶ تیتر مخلوط اسیدهای چرب بر حسب درجه سلسیوس

این آزمون را طبق (۶-۳) استاندارد ملی ۳۱۹۸ انجام دهید.

۹-۶ pH محلول آبی ۵ درصد

این آزمون را طبق استاندارد ۳۱۷۸-۱۸ انجام دهید.

۷ بسته‌بندی

بسته بندی صابون طبق استاندارد ملی ۱۸۷۱ انجام می‌شود.

۸ نشانه‌گذاری

اطلاعات و مشخصات زیر باید بطور خوانا و با مرکب پاک نشدنی به زبان فارسی و برای صادرات به زبان انگلیسی و یا زبان کشور خریدار روی بسته بندی ذکر شود.

۱-۸ نام و نشانی کارخانه تولید کننده؛

۲-۸ نام فراورده و علامت تجاری؛

۳-۸ شماره پروانه ساخت یا پروانه بهداشتی واردات از وزارت بهداشت؛

۴-۸ تاریخ تولید، شماره سری ساخت؛

۵-۸ وزن خالص به همراه حد رواداری مجاز طبق استاندارد ملی ایران به شماره ۱۶۳۸۱؛

۶-۸ ذکر مواد متشکله؛

۷-۸ عبارت "ساخت ایران".